BUCOVINA ÎN UNIVERSUL TOPONIMIEI CENTRAL-EUROPENE[1]

VASILE I. SCHIPOR

Die Bukowina im Raum der zentral-europäischen Toponymik

(*Zusammenfassung*)[*]

Die Studie *Die Bukowina im Raum der zentral-europäischen Toponymik* behandelt die erwähnte Problematik aus diakronischer Perspektive zum ersten Mal in unserer Fachliteratur und hat als Schwerpunkt den Raum der ehemaligen Bukowina und der rumänischen Welt. Der Verfasser präsentiert das Toponym mit allen seinen abgeleiteten und zusammengesetzten Formen, die in einem erweiterten geographischen Raum, über die Grenzen des gegenwärtigen Rumäniens hinaus bis in der karpathischen Ukraine, der Slowakei, in Tschechien, Polen und Deutschland zu treffen sind. Indem er die Toponymen als „Zeugen der Geschichte" versteht, ist der Verfasser davon überzeugt, dass dieser Bereich eine gründlichere Erforschung verdient. Das reiche toponymische Material, das hauptsächlich in den älteren kartographischen Dokumenten enthalten ist, und die Erweiterung der Untersuchung auf Ruthenien, Ost- und Westgalizien und Kleinrussland könnten neue und interessante Begriffe und Informationen in der Zukunft bringen, die dazu beitragen könnten, die historischen Ereignisse besser zu verstehen und zu deuten.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Toponymik, Historiographie, Kanzleidokumente, kartographische Dokumente, Zeugen der Geschichte, abgeleitete und zusammengesetzte Formen, Varianten, urkundliche Erwähnung und Häufigkeit, Bedeutungen.

Termenul Bucovina este menţionat, pentru prima dată, într-un document de cancelarie emis în 30 martie 1392, în care are valoare de apelativ. Dăm textul uricului păstrat de la Petru I Muşat, domn al Moldovei în perioada 1375–1391, considerat cel mai vechi document emis în Moldova, integral şi nu fragmentar, aşa cum a fost folosit de către diferiţi cercetători până acum: „Marele singur stăpânitor, din mila lui Dumnezeu Domn, Io Roman voievod stăpânitor al Ţării Moldovei, de

[1] Comunicare susţinută în cadrul Simpozionului ştiinţific internaţional „Bucovina. File de istorie", ediţia a XIII-a, secţiunea Istorie modernă şi contemporană, organizat de Muzeul Bucovinei, Facultatea de Istorie şi Geografie a Universităţii „Ştefan cel Mare" şi Direcţia pentru Cultură şi Patrimoniu Naţional Suceava, Suceava, 23–25 noiembrie 2012.

[*] Traducerea: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXIII**, *1* (46), p. 131–153, Rădăuţi–Bucureşti, 2016

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

la munte până la mare. Am dat cu fiii mei, Alexandru şi Bogdan, slugii noastre, Ionaş Viteazul, pentru credincioasă slujbă, trei sate pe Siret, uricul lui cu tot venitul în veac, şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui cu tot dreptul. Numele satelor Ciordăceuţi şi Vladimirăuţi şi Bucurăuţi. Iar hotarul lor: din jos de Măreşăuţi, valul care este de-a latul câmpului până la Siret, apoi cealaltă parte a Siretului, la capătul de jos al poienii, o movilă şi de acolo drept peste luncă la fântână o movilă şi, de acolo, drept la *bucovină*, o movilă şi, de acolo, pe marginea *bucovinei* în sus, până la hotarul Şerbescului la tei, o movilă, de acolo către topliţă, aici o movilă, şi, de acolo, către Siret, movila de mijloc şi, de acolo, peste Siret, în sus, până la *bucovina cea mare*, pe unde iese drumul de la Dobrinăuţi, la capătul câmpului şi, de acolo, pe marginea *bucovinei*, pe deal, la vale, până la val. Acesta îi este tot hotarul locului. Iar la aceasta credinţa mea şi credinţa fiilor mei, credinţa jupânului Iuga, credinţa jupânului Stetco cu fraţii lui, credinţa Bratului Netedul, credinţa lui Stanislav, credinţa panului Drăguş Viteazul, credinţa lui Stavrici, credinţa panului Vlad, a panului Ghidea, a panului Grozea, credinţa panului Costea, credinţa lui Oris, credinţa tuturor boierilor moldoveni. Iar pentru tăria acestuia şi pentru pomenire, am poruncit să se atârne pecetea noastră cea mare, ca să nu fie clintit, acesta, niciodată în veac. S-a scris cartea în anul şase mii nouă sute deplin, luna martie în 30 zile, în cetatea noastră, a lui Roman voievod”[2]. Redactat în limba slavonă, documentul se păstrează la Arhivele Statului din Bucureşti.

Apelativul *bucovina*, cu formele sale *bucovină, bucovinei, bucovina cea mare*, are în acest document, care nu priveşte spaţiul Bucovinei istorice, sensul de „pădure de fag”, „făget”. În textul slavon, nu şi în traducerea românească din *Documenta Romaniae Historica*, apelativul apare o dată scris cu iniţială majusculă, Bucovina („la Bucovină”), ca un toponim.

Toponimul *Bucovina* pare a fi întrebuinţat în epocă mai întâi de către slavi şi, în special, de către polonezi. În tratatul de împărţire a Moldovei, încheiat între Ungaria şi Polonia, în 1412, sunt menţionaţi „codrii cei mari şi mici, numiţi *Bucovina*”, situaţi între Nistru şi Prut: „Silvae maiores et minores, Bucovina dictae”[3]. Din timpul domniei lui Ştefan cel Mare există mai multe acte de cancelarie în care sunt menţionate câteva bucovine („păduri de fag”, „făgete”) în ţinuturile Roman, Cârligătura, Iaşi, Fălciu. Format de la tema slavă veche *buk-*, „fag”, apelativul *bucovina* este un vechi derivat slav, înregistrat de 25 de ori în documentele vechi româneşti, fapt ce „presupune că era cunoscut şi de grămăticii

[2] Mihai Costăchescu, *Documentele moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare*, vol. I, Iaşi, 1931, p. 7–8; *Documenta Romaniae Historica*. A. *Moldova*, vol. I, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1975, p. 3.

[3] Apud Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, Vol. I (1774–1862) – *De la administraţia militară la autonomia provincială*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1993, p. 114; Gheorghe C. Moldoveanu, *Bucovina: onomastică şi istorie*, conferinţă susţinută, sub patronajul Academiei Române, în ciclul „Limba română şi relaţiile ei cu istoria şi cultura românilor”, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2002, p. 9.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

din cancelaria Moldovei", care-l foloseau în documentele scrise în limba slavonă[4]. Originea sa ucraineană, pe care o invocă unii cercetători astăzi, este discutabilă[5], tot aşa cum negarea coloraturii poloneze (şi nu numai) ar trebui amendată[6].

Într-o scrisoarea autografă, din 6 octombrie 1685, redactată în limba polonă, adresată lui Stanisław Szczuka, paharnicul coroanei polone, Miron Costin scrie între altele: „Stând aici, unde clemenţa măriei-sale regelui, domnul meu milostiv, m-a adăpostit cu copiii mei, la Daszow, am primit veste de la Sniatin că milostivirile-lor domnii hatmani au sosit cu oastea la satul denumit Boian, la o milă de *Bucovina* şi la trei mile de Pereryta, dincolo de care a ajuns în câmp hanul cu ordiile, iar serascherul, după ce a pornit de la Ţuţora, se afla cu trei popasuri în urma hanului. [...] Toate aceste locuri măria-sa regele le cunoaşte foarte bine, precum şi pădurile de fagi, acelea de dincolo de Zuceca, deoarece pe acolo a condus oastea împotriva lui Husein-paşa"[7]. Valoarea de toponim a termenului este limpede, dar argumentul invocat de către istoricul contemporan nu este, întru totul, convingător: „Această pădure era în ţinutul care s-a numit în tot Evul Mediu Cernăuţi şi niciodată Bucovina"[8].

În *Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae* (1714), Dimitrie Cantemir menţionează toponimul *Bucovina* în capitolul VI, *De campis sylvisque Moldaviae*, din *Pars prima – Geographica*, având sensul de „pădure", acesta amintind vag de evenimentul istoric petrecut în ziua de 26 octombrie 1497 şi fiind folosit de către polonezi, în timp ce românii moldoveni – precizează Dimitrie Cantemir – folosesc toponimul *Dumbrăvile Roşii*: „Prae ceteris omnibus duo querceta Moldavis fuere celebrata, Cotnariense, et Kiegeczienſe. Cotnariensi, prope urbem eiusdem nominis, non natura, sed humana industria dedit originem. Campus erat amplissimus et ubique patens Stephani M. temporibus. In hoc cum Poloni magno cum exercitu castra metassent, adortus eos Stephanus M. profligavit, castris exutos in fugam vertit, plures caecidit, captivos eosque maxima ex parte nobiles plus quam XX milia coëgit. Pro his cum magnum lytrum Poloniae rex polliceretur, noluit assentire Stephanus, quod non pecuniam quaereret, sed tale sibi erigere cuperet trophaeum, quod ipsius posterioribus etiam seculis praedicaret victorias. Hunc in finem Polonis omnibus aratro iunctis totum illum campum, longum duobus, latum uno milliari, in quo commissum erat proelium, ligone subegit, praeparatisque hunc in finem glandibus consevit, quae iam in sylvas satis amplas et elegantes excreverunt. Moldavi eas hodie *Dumbrevile Roszii*, i. e. querceta rubra

[4] Gheorghe C. Moldoveanu, *op. cit.*, p. 9.

[5] *Ibidem*, p. 8.

[6] Mihai Iacobescu, *op. cit.*, p. 113.

[7] Confer Miron Costin, *Opere*, II, Ediţie critică îngrijită de P. P. Panaitescu, Bucureşti, Editura pentru Literatură, Seria „Scriitori români", 1965, p. 138–139. Istoricul Mihai Iacobescu scrie însă despre „secretarul regelui Poloniei", preluând greşelile şi omisiunile Elenei Linz, care publică documentul, aflat la Archiw akt dawnych din Varşovia, împreună cu o altă scrisoare, în revista „Studii", Bucureşti, anul XI, nr. 5, 1958, p. 79–88. Vezi *op. cit.*, p. 114.

[8] Mihai Iacobescu, *op. cit.*, p. 114.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

vocant, quod Polonico sanguine fuerint rigati. Poloni vero easdem *Bucovina* dixerunt, nec sine lacrymis unquam illius loci faciunt mentionem”[9]. Dimitrie Cantemir înregistrează ştirea referitoare la „Bucovina” din tradiţia locală de la Cotnari, unde ar fi existat o Dumbravă Roşie.

Recensămintele populaţiei Moldovei din anii 1772–1773 şi 1774 nu consemnează toponimul Bucovina. Întâlnim aici numai toponimul *Bâcovăţ*, cu

[9] „Două păduri de stejari au fost vestite mai mult ca toate celelalte: a Cotnarilor şi a Tigheciului. Cea de la Cotnari, aproape de târgul cu acelaşi nume, a fost creată nu de natură, ci de mâna omului. Pe vremea lui Ştefan cel Mare acolo era un câmp foarte mare care se întindea în toate părţile. Cum polonii cu o mare armată îşi făcuseră aici tabără, Ştefan cel Mare, atacându-i, i-a zdrobit, i-a pus pe fugă, luându-le tabăra, pe mulţi i-a tăiat şi a luat mai mult de douăzeci de mii de captivi, în cea mai mare parte nobili. În schimbul lor regele Poloniei a promis o mare sumă, dar Ştefan n-a vrut să primească, pentru că nu bani căuta el, ci voia să-şi ridice un trofeu care să vestească şi secolelor viitoare victoriile lui. În acest scop, punând pe toţi polonii la jug, a arat întreg acel câmp, lung de două mile şi lat de o milă, în care dăduse bătălia, şi l-a semănat cu ghindă pe care o avea pregătită într-acest scop, din care s-au înălţat aceste păduri atât de mari şi de frumoase. Moldovenii le zic astăzi *Dumbrăvile Roşii*, fiindcă au fost udate cu sânge polon. Polonii însă le-au numit *Bucovina* şi niciodată nu amintesc despre ele fără să lăcrămeze”. Vezi Dimitrie Cantemir, *Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae… Descrierea Moldovei*, Traducere după originalul latin de Gh. Guţu, Introducere de Maria Holban, Comentariu istoric de N. Stoicescu, Studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu, Indice de Ioana Constantinescu, Cu o notă asupra ediţiei de D. M. Pippidi, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1973, p. 110, 111. La *Indice de nume*, este menţionat aici toponimul *Bucovina* cu sensul „nume dat de poloni pădurii de stejar de la Cotnari”. Complementar pentru această problemă, vezi şi wikisource.org/wiki/**Descriptio_Moldaviae**. Aici se află textul în limba latină, textul original al lucrării elaborate de principele cărturar enciclopedist român la solicitarea Academiei din Berlin, al cărei membru de onoare era. O tradiţie locală valorifică, de altfel, şi Grigore Ureche în letopiseţul său: „Albriht craiul leşesc văzând atâta pradă şi stricăciune ce i-au făcut Ştefan vodă în ţara lui, nu vru să lase, ci de iznoavă strânsă oaste şi întră în ţară şi începu a prăda şi a strica ţara până la târg la Botăşani. Ştefan vodă, daca prinse de veste, îşi strânse de sârg oştile şi, cu cine avea cu ai săi, i-au ieşit înainte acei oşti leşeşti şi i-au dat război la târg la Botăşani. Şi cu vrerea lui Dumnezeu pierdură leşii războiul şi fu izbânda la Ştefan vodă şi multă oaste leşască au perit şi pe mulţi i-au prins în robie şi multe cazne le făciia moldovenii leşilor. Că au pus Ştefan vodă de au arat cu leşii pe o culme de deal la Botăşani şi au simănat ghindă şi s-au făcut dumbravă mare, de este până astăzi copaci mari. Ci de această poveste nimica nu scrie cronicariul leşesc, iară la letopiseţul nostru acest moldovenesc scrie de acest război al lui Ştefan vodă ce au avut cu leşii la Botăşani, precum s-au pomenit mai sus”. Vezi Grigore Ureche, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, Text stabilit de P. P. Panaitescu, Prefaţă şi note de Gh. Pop, Bucureşti, Editura Tineretului, Colecţia „Lyceum”, 1967, p. 86. Şi Ion Neculce valorifică tradiţia locală, vorbind de mai multe „dumbrăvi pentru pomenire” în legenda a VIII-a din *O samă de cuvinte*, fără a menţiona însă toponimul *Bucovina*: „Ştefan-vodă cel Bun şi cu fiiul său Bogdan-vodă de multe ori au avut războaie cu leşii. Şi multe robii au făcut în Ţara Leşască, cât au pus pe leşi în plug de-au şi arat cu dânşii, de au sămănat ghindă, de au făcut dumbrăvi pentru pomenire, ca să nu să mai acolisască de Moldova: Dumbrava Roşie la Botăşeni şi Dumbrava Roşie la Cotnari şi Dumbrava Roşie mai gios de Roman. Şi leşii încă nu tăgăduiesc, că scrie şi în cronica, în letopisăţul lor. Numai mă mier de Miron logofătul cum au acoperit acest lucru de nu l-au scris. Şi aşè vorbăsc oamenii, că, când au fost arând cu dânşii, cu leşii, i-au fost împungând cu strămurările, ca pre boi, să tragă. Iar ei să ruga să nu-i împungă, ce să-i bată cu biciuşcile, iar când îi bătè cu biciuşcile, ei să ruga să-i împungă”. Vezi Ion Neculce, *Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte*, Ediţie îngrijită, cu glosar, indice şi o introducere de Iorgu Iordan, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1955, Seria „Clasicii români”, p. 109.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

forma de genitiv, *Bâcovăţului*, denumind un ocol în ţinutul Orhei-Lăpuşna[10]. La *Indice de nume*, autorii trec şi formele *Bucovăţ, Bucovăţului*, fapt ce ilustrează un caz clasic de contaminare semantică. Numele ocolului, aşa cum este trecut în aceste recensăminte, provine de la numele râului Bâc (Bîc), cu o lungime de 155 km, situat în partea centrală a Republicii Moldova (Basarabiei), afluent pe dreapta al Nistrului, pe valea căruia astăzi se află oraşele Chişinău, Călăraşi, Străşeni, Bucovăţ şi Vatra. Numele acestui râu provine de la slavul *bîk*, unde are sensul „bou", „buhai" (în lb. rusă *бык*, în ucr. *бык*), nu de la etimonul slav *buk*, cu sensul de „fag". Potrivit unei legende locale, numele râului provine de la boul unui om de aici, care s-ar fi înecat, în vremuri imemoriale, în lacrimile unei fete de uriaş[11].

În lucrarea sa, *Beschreibung des Bukowiner Districts* [Descrierea districtului Bucovinean], definitivată în 15 septembrie 1775, generalul Gabriel Splény von Miháldy utilizează frecvent toponimul *Bucovina*, pentru a denumi partea de nord-vest a Principatului Moldovei proaspăt achiziţionată de Casa de Habsburg şi devenită un „district": „Acest district, compus din părţile mai sus-amintite ale Principatului Moldova şi acum cunoscut sub numele Bucovina, măsoară după o linie mergând de la miazănoapte la miazăzi, şi anume de la vărsarea pârâului Podhorje în Nistru până la Baia 18 mile şi de aici până la graniţa cu Transilvania (dacă această distanţă n-ar trebui sosotită ca făcând parte din lăţimea districtului) 13 mile, deci în total 31 de mile şi, după linii perpendiculare pe Pocuţia, pe Maramureş şi pe Transilvania, are lăţimile diferite de 5, 7, 9 şi 12 mile"[12]. Pe lângă acesta, tot aici mai apare un toponim, oarecum neclar, insuficient evoluat din stadiul de apelativ: *Codrul bucovinean* („Bukowiner Wald"), în „descrierea specială" a graniţei „recent ocupatului district": „Graniţa nouă începe în faţa vărsării pârâului Podhorje în Nistru şi se îndreaptă de aici fără marcări naturale deosebite peste mici dealuri şi văi până la vârful pleşuv al muntelui de deasupra satului Rocşani, o porţiune care va trebui asigurată cu timpul cu un şanţ şi, în vederea apropiatei fortăreţe Hotin, cu mai multe fortificaţii. De la vârful muntelui de deasupra satului Rocşani, graniţa parcurge pe cât posibil linia culmilor aşa-numitului *Codru bucovinean* până în regiunea satului Colincăuţi şi până la izvorul de acolo al pârâului Rachitna"[13]. Şi un alt context de aici, ilustrează sensul toponimului: „Munţii înalţi ca şi câmpia sunt acoperiţi deci adeseori cu păduri; numai regiunea dintre Prut şi Nistru trebuie exceptată, unde pe o arie de 16 mile

[10] Vezi P. G. Dimitriev, P. V. Sovetov (editori), *Moldova în epoca feudalismului. Recensămintele populaţiei Moldovei din anii 1772–1773 şi 1774*, Ediţie, cuvânt introductiv şi comentarii de P.G. Dimitriev, Volumul VII, Partea a 2-a, Chişinău, Editura „Ştiinţa", 1975, p. 428.

[11] Conf. ro.wikipedia.org/wiki/Râul_Bîc – accesare online, 2 iulie 2012.

[12] Confer *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice şi demografice*, Ediţie bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfeţe, note şi comentarii de acad. Radu Grigorovici; Prefaţă de D. Vatamaniuc, Bucureşti, Editura Academiei Române, Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (2), 1998, p. 32, 33.

[13] *Ibidem*, p. 36, 37. Trimiterile noastre se fac atât la textul german, cât şi la cel românesc al ediţiei din 2008.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

pătrate nu există lemn aproape deloc, în afară de şi mai sus numitul Codru al Bucovinei”[14]. În nota 4 la acest memoriu al generalului Gabriel Splény von Miháldy, academicianul Radu Grigorovici, editorul său din anul 1998, face trimitere la sensul toponimului în izvoarele poloneze: „Izvoarele istorice poloneze numesc «Codrul Bucovinei» când întregul lanţ al înălţimilor Carpaţilor Orientali acoperite cu păduri de fag, care se întind din Transilvania până la Nistru, când numai cele dintre Prut şi Nistru. Splény a urmat evident concepţia din urmă, poate şi fiindcă pe harta întocmită de maiorul Mieg numai lanţul de înălţimi dintre Prevorodec pe Nistru şi Jucica pe Prut poartă această denumire”[15].

În *Tabelul localităţilor din Bucovina*, „district imperial regal”, întocmit din ordinul generalului Gabriel Splény von Miháldy, în 1775, dar publicat pentru prima oară abia în 1893, nu există un toponim Bucovina în rândul celor 290 de localităţi, cu 62 de atenanţe consemnate aici[16]. În *Descrierea Bucovinei*, *Extrait de l’ouvrage de M. le général de Splény et d’un rapport de M. de Jenisch* [Extras din lucrarea dlui general baron de Splény şi dintr-un raport al dlui M. de Jenisch], redactat în limba franceză şi publicat la Leipzig, în 1790, toponimul Bucovina are, în primul rând, „sensul de teritoriu al Moldovei”, revenit în 1775 Casei de Austria: „Porţiunea din Moldova care a revenit statelor Casei de Austria sub denumirea generală de Bucovina, formează o lizieră care se învecinează cu frontierele Transilvaniei şi a cărei arie este evaluată la 194 de mile pătrate germane de către generalul de Splény şi la 180 de dl de Jenisch”[17]. În nota 5 la descrierea sa, M. de Jenisch explică sensul toponimului *Bucovina*: „Numele de Bucovina este de fapt destinat unei păduri situate în acest teritoriu şi s-a extins în prezent la toată porţiunea austriacă a Moldovei. Cantemir povesteşte despre originea acestui nume una din acele anecdote prin care vanităţii oricărei naţiuni îi place să se glorifice în dauna vecinilor săi. Principele Ştefan cel Mare, spune el, după ce a câştigat o mare victorie asupra polonezilor şi a făcut peste 20 000 de prizonieri ai acestei naţiuni, în cea mai mare parte nobili, a refuzat orice răscumpărare şi şi-a propus să eternizeze amintirea acestei victorii a sale şi a ruşinii lor; i-a înhămat deci pe toţi la pluguri şi i-a pus să are câmpul de bătaie larg de o leghe şi lung de două; apoi a pus să se semene ghindă, care a dat naştere unei păduri întinse. În amintirea cestei origini,

[14] *Ibidem*, p. 32, 33, 34, 35.

[15] *Ibidem*, p. 207.

[16] *Ibidem*, p. 236–272. Nici în lucrarea dr. Daniel Werenka, *Topographie der Bukowina zur Zeit ihrer Erwerbung durch Oesterreich (1774–1785).* Nach Acten aus folgenden Archiven: K.u.K. Kriegministerium, dessen Kartenarchiv, K.u.K. Ministerium für Cultus und Unterricht, Czernowitz, 1895, 272 S. + 1 Karte, nu există un toponim Bucovina în rândul localităţilor consemnate, lucrare ce ilustrează situaţia populaţiei pentru perioada 1774–1784, valorificând vechi documente moldoveneşti, documentele recensămintelor din 1774, recensămintele austriece din 28 octombrie 1776, Consignaţiunile din 10 august 1777, efectuate sub coordonarea lui Splény ş. a. Aici, toponimul Bukowina (Bucovina) este menţionat de nouă ori, însă de fiecare dată cu sensul de „district”, unitate administrativ-teritorială, ţinut.

[17] *Ibidem*, p. 282, 283.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

moldovenii o numesc *Dumbrava Roşie* sau *Pădurea stejarilor roşii*, iar polonezii îi spun *Bucovina* şi nu vorbesc de ea decât vărsând lacrimi”[18].

Şi în *Descrierea Bucovinei şi a stării ei lăuntrice*, memoriul lui Vasile Balş, din 1780, toponimul Bucovina este frecvent folosit şi are acelaşi sens ca la Splény: „district”, „district imperial regal”, fostă parte a Principatului Moldova. Nu este lipsit de importanţă să mai adăugăm faptul că toponimul Bucovina apare folosit frecvent, cu acelaşi sens, şi în altă descriere cunoscută: *Kurzgefaßte Bemerkungen über die Bukowina* [Scurte observaţii asupra Bucovinei], descriere întocmită de Ioan Budai-Deleanu, în 1813[19].

Un călător străin, medicul francez Balthasar Hacquet (1740–1815), este autorul unor populare *Descrieri de călătorie prin Carpaţi*, întreprinse în perioada 1788–1809. Într-un prim volum, *Neueste physikalisch-politische Reisen in den Jahren 1788 und 1789 durch die Dacischen und Sarmatischen oder Nördlichen Karpathen* [Recentele călătorii fizico-politice ale lui Hacquet în anii 1788 şi 1789 prin Carpaţii Dacici şi Sarmatici sau Carpaţii Nordici], Partea întâi, publicate la Nürnberg, în 1790, el foloseşte toponimul Bucovina cu sensul de „regiune”, „provincie”, „parte (unitate) administrativ-teritorială”.

Pentru acest explorator, „prieten al neamului nostru”, potrivit aprecierii academicianului Radu Grigorovici, Bucovina este „Moldova imperială”: „[Cernăuţi], această capitală a Bucovinei este aşezată în imediata apropiere a râului Prut, pe malul înalt dinspre sud”[20]; „[La Humor], de pe înălţimile acestui munte am avut la apusul soarelui o vedere splendită asupra şesului Bucovinei”[21]. În alte câteva contexte, toponimul Bucovina are sensul „Ţara de Sus a Moldovei”: „Dacă te îndrepţi de la acest munte [Suliţa-Lucina] către nord, spre Cernagora, unde izvorăşte Ceremuşul Negru, ajungi din nou la o graniţă triplă şi anume a Moldovei de Sus sau Bucovina, Maramureş sau Ungaria şi Galiţia sau Pocuţia”[22]; „[Ceremuş], râul foarte iute, a cărui trecere este adeseori primejdioasă, formează graniţa dintre Moldova de Sus sau Bucovina şi Pocuţia”[23].

[18] *Ibidem*, p. 312, 313, 314, 315. Trimiterile noastre se fac atât la textul francez, cât şi la cel românesc al ediţiei din 2008.

[19] Textul descrierii lui Ioan Budai-Deleanu, în traducerea lui George Bogdan-Duică, din 1894, în ediţia din 1998, îngrijită de academicianul Radu Grigorovici, cu text bilingv german-român, cu note şi comentarii, p. 373–433.

[20] [Balthasar Hacquet], *Bucovina în prima descriere fizico-politică. Călătorie în Carpaţii Dacici (1788–1789)*, Ediţie bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfeţe, note şi comentarii de acad. Radu Grigorovici; Prefaţă de D. Vatamaniuc, Rădăuţi, Editura „Septentrion”, Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii” (7), 2002, p. 30–31.

[21] *Ibidem*, p. 52–53.

[22] *Ibidem*, p. 96–97.

[23] *Ibidem*, p. 100–101.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Potrivit taxonomiei stabilite de academicianul Iorgu Iordan, toponimul Bucovina din toate cazurile de mai sus, face parte din categoria numelor topografice[24].

În spaţiul românesc, toponimul Bucovina[25] cunoaşte o răspândire mai ales în partea de nord-vest a Moldovei istorice. În afara acestui spaţiu geografic al oicumenei româneşti, Iorgu Iordan consemnează doar un singur toponim Bucovina, în ţinutul Huşi[26].

În lucrarea *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, sunt menţionate doar trei toponime derivate de la Bucovina: *Bucovăţul*, fost sat în partea de nord a satului Păltinoasa, din judeţul Suceava; sat în comuna Pârteştii de Jos, menţionat într-un document din 1896, sat înglobat în localitatea Capul Codrului (1898), unde mai apare în 1907 şi 1908; sat înglobat în satul Păltinoasa (1919, 1931, 1939, 1954, 1959), menţionat în 1900 cu numele de *Bukowetz*; *Bucovinenii*, fost sat pe teritoriul satului Ionăşeni, judeţul Botoşani (din 1950, regiunea Suceava); sat în comuna Vârful Câmpului (1926, 1929, 1932, 1939, 1943, 1952, 1954, 1956, 1968);

[24] Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963, p. 17. Iată clasificarea toponimelor stabilită în această lucrare fundamentală: „În ce priveşte modul cum au luat naştere toponimicele româneşti, putem constata mai multe grupe: 1) nume care descriu poziţia, aspectul sau vreo altă particularitate a locului; 2) nume care au ca punct de plecare diverse fapte din viaţa socială a poporului nostru; 3) nume care păstrează amintiri despre evenimente şi întâmplări din trecut; 4) nume care trădează o anumită atitudine sau trăsătură psihică a celor ce le-au dat. Vom avea, prin urmare, patru capitole, după cele patru categorii de toponimice la care se referă: 1) topografice; 2) sociale; 3) istorice; 4) psihologice” (p. 17).

[25] Ca apelativ, termenul *bucovina* este rareori înregistrat în lucrările noastre lexicografice. *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1996, nu-l menţionează. Aici sunt înregistrate doar formele *bucovinean, -ă*; *bucovineni, -e*; *bucovineancă, bucovinence* (p. 116). Nu-l înregistrează nici Alexandru Ciorănescu în *Dicţionarul etimologic al limbii române*, Ediţie îngrijită şi traducere din limba spaniolă de Tudora Şandru-Mehedinţi şi Magdalena Popescu-Marin, Bucureşti, Editura Saeculum I. O., 2002. Citându-l pe August Scriban (1872–1950), autorul lucrării *Dicţionarul limbii româneşti (Etimologii, înţelesuri, exemple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme)*, Iaşi, Editura „Presa Bună”, 1939, *Dex online* precizează: *bucovină*, f. pl *-e*, vsl. *Bukovina*. Făget” (dexonline.ro/definitie/Bucovina-). În schimb, ca toponim, *Bucovina* este înregistrat şi explicat, uneori în articole ample, mai ales de către dicţionarele enciclopedice. Prezintă interes pentru tema în discuţie felul cum explică unele dintre acestea toponimul: „Bucovina. Ţinutul Moldovei de Nord. Nume întâlnit de la finele sec. 14, însemnând «pădure de fag»” (Lucian Predescu, *Enciclopedia României „Cugetarea”. Material românesc. Oameni şi înfăptuiri*, Ediţie anastatică, Bucureşti, Editura „Saeculum I.O” – Editura „Vestala”, 1999, p. 133 (retipărirea ediţiei din 1940); „Bucovina, provincie istorică românească, parte integrantă a Moldovei”, numele ei „provine de la apelativul slavon care înseamnă «pădure de fagi»” (*Dicţionar enciclopedic*, vol. I (A–C), Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1993, p. 273–274); „Bucovina, prov. istorică românească, parte integrantă a Moldovei, situată în NE Carpaţilor Orientali, locuită în antic. de geto-daci. Denumirea de *B.* provine de la apelativul slavon «pădure de fagi»...” (Vezi pentru aceasta *Dex online*, dexonline.ro/definitie/Bucovina-).

[26] Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 66.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Bucovineşti, fost sat în partea de nord-vest a satului Argel, judeţul/regiunea Suceava (1956, 1965, 1968)[27].

În lucrarea sa *Toponimia minoră a Bucovinei*, Nicolai Grămadă (1892–1961) realizează „cel mai bogat inventar de până la 1945 al toponimelor bucovinene”[28]. Aici el consemnează toponimul şi formele sale derivate (Bucovăţ, Bucovinca, Bucovenca, Bucoveica, Bucovata, Bucovineşti, Bucovenista) de pe teritoriul Bucovinei istorice, denumind cătune, părţi de sate şi de hotar, munţi, dealuri, păduri, poieni, ţarini, islazuri, fânaţe, pâraie, fântâni, drumuri: *Bucovina*, ţarină şi pădure, situată în hotarul satului Cuciuru Mare, la 1783; *Bucovina*, pădure, în hotarul satului Verbăuţi (1783) şi în hotarul satului Cosmin (1785); *Bucovina*, pârâu aflat la hotarul localităţii Mareniceni, cătun al Putilei (1787); *Bucovina*, cătun şi părţi de hotar în Gura Putilei; *Bucovina*, pădure în hotarul satului Dihtineţ (1801); *Bucovina*, pădure în hotarul satului Slobozia Comareştilor (1822); *Bucovina*, poiană, pădure şi deal în hotarul satului Ostra (secolele XIX–XX), *Bucovina*, parte de hotar la Molodia (1785); *Sub Bucovină*, parte de hotar şi poiană în localitatea Voloca pe Ceremuş (1788); *Bucov*, munte la Banila Moldovenească (1756) şi la Lucavăţ (1785); *Bucova*, cătun la Dracineţ (1939); *Bucovata*, loc la Lenţeşti, pe malul drept al Prutului (1660 şi 1759), ţarină la Lenţeştii de Jos (1939); *Bucovăţ*, munte la Dihtineţ (sec. XIX); *Drumul Bucovăţului*, Păltinoasa (1939); *Pârâul Bucovăţ*, Mănăstirea Humorului (1699)[29]; *Obârşia Bucovăţului*, deal, Mănăstirea Humorului şi Gura Humorului (1783); *Bucoviţa*, laz în hotarul satului Putila (1785); *Bukovinka*, nume de loc în Clocucica de Jos şi Horecea, lângă Cernăuţi (1783); *Bucovinca*, pădure în Stebne şi în Torăceni (secolul al XIX-lea), nume de pădure, cătun şi fântână în Şipotele Sucevei, cătun şi fântână la Dracineţ (1939); *Bucovenca*, fântână şi ţarină în hotarul satului Dracineţ (secolul al XIX-lea), ţarină în hotarul satului Sălăşeni (secolul al XIX-lea); *Bucoveica*, ţarină pe raza satului Izvoarele Sucevei (1939); *Bucovineşti*, pârâu în satul Şipote pe Siret (1785), nume de pârâu şi deal în Seletin (1939), pârâu în hotarul satului Berhomet pe Siret (1785), poiană în Brodina (1922), poiană în hotarul satului Ciumârna (secolul al XIX-lea), un fânaţ şi un munte în hotarul satului Ruşii Moldoviţei (1939), o poiană în hotarul satului Vatra Moldoviţei (1939); *Bucovenista*, pădure în apropierea satului Ruşii Moldoviţei (1785)[30].

Pentru felul cum au fost traduse unele toponime la întocmirea hărţilor de către militarii austrieci, dăm un exemplu grăitor: *Bukowina Kostinska* (Pădurea lui Costin, Pădurea de fagi a lui Costin), la Costeşti, pe Valea Ceremuşului (1783)[31].

---

[27] Dragoş Moldovan (coordinator), *op. cit.*, Partea I, 1991, p. 160.

[28] Gheorghe C. Moldoveanu, *op. cit.*, p. 8.

[29] Pârâul Bucovăţ, afluent pe stânga al râului Moldova, la Păltinoasa, lângă Gura Humorului. Tot aici, astăzi, un toponim nou: Balastiera Bucovăţ, exploatare de balast.

[30] Ion Popescu-Sireteanu, *Nicolai Grămadă şi toponimia minoră a Bucovinei*, în volumul Nicolai Grămadă, *op. cit.*, p. 21–22.

[31] Vezi la Nicolai Grămadă, *op. cit.*, p. 240.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Echivalentul german al toponimului Bucovina este consemnat în lucrarea lui Nicolai Grămadă cu formele: *Buchenhein*, numele mai nou al localităţii Poiana Micului, cum apare în inscripţia peceţii (Gemeinde Buchenhein), *Buchenhain*, varianta pentru numele aceleiaşi localităţi, *Buchenwald*, pădure, Gura Humorului (Wickenhauser, în traducerea unei hotarnici din 1491). Din această categorie semantică face parte şi toponimul *Buchenthal*, „Valea Fagilor", predicatul nobiliar de la titlul de cavaler, pe care îl primeşte la începutul secolului al XIX-lea familia Dobrowolski din Bucovina, înrudită cu familia Flondor, toponim care intră în structura unui nume propriu compus şi trece, astfel, în altă ramură a onomasticii, antroponimia[32].

Ion Popescu-Sireteanu, editorul lucrării menţionate mai sus, precizează că aceste toponimice „coboară de la nord spre sud, rărindu-se treptat şi apoi dispărând"[33]. „Dacă urmărim toponimice derivate de la *fag* – adaugă lingvistul ieşean, originar din Bucovina –, constatăm că şi acestea coboară de la nord la sud, dar răspândirea lor în sud este foarte mare comparativ cu partea de nord a Bucovinei, unde aproape că nu apar, fiind înlocuite"[34]. Exemplele invocate aici de către Ion Popescu-Sireteanu sunt, între altele: *Dealul Fagilor*, ţarină în Broscăuţii Noi (1939), *Făgeţel*, ţarină în Cupca (secolul al XIX-lea), *Dealul Făgeţel, Pârâul Făgeţel* (1783), *Câmpul Făgeţelu* (1786) şi ţarina *Faghiţel* (1939) în hotarul satului Bădeuţi; *Făgeţel*, deal şi ţarină în Milişăuţi (1939), *Făget*, nume topic în braniştea Mănăstirii Putna (1782), *Vadul Făguleţului*, în hotarul satului Berchişeşti (1473), *Pădurea Fagului*, la Solca (1955), *Făgetul Popii*, nume topic în hotarul satului Mănăstirea Humorului (1939), *Preluca Făgetului*, Slătioara (1784), *Prislopul cu Fagi*, Câmpulung Moldovenesc (1778), *Făgeţelul Mic*, Poiana Stampei (secolul al XIX-lea), *Ţarina Fagului*, ţarină, Poiana Micului (1839)[35].

[32] Constantin cavaler de Buchenthal (1842, Dobronăuţi – 1903, Dobronăuţi), îşi face studiile la Cernăuţi, şi Tarnopol, pe care le continuă apoi la Institutul Terezianum din Viena şi la Graz, unde urmează dreptul. La Conservatorul din Viena face studii muzicale, fiind îndrumat de profesorul Iosif Dax. Constantin cavaler de Buchenthal compune mai multe opere muzicale pentru pian, între care: *Resunete din Bucovina, Horă, Marş românesc, Patru hore, Două hore, Hora lui Goian, Hora Seracin, Sunete din Carpaţi, Polca Emila, Vals Amaryllis, Suferinţa, Erinnerung an Berhomet*, vals (op 8), *Waldmeister*, vals (op 9), *Căluşerul*, dans popular (op 10), *Hora Elisavetei* (op 12), *Hora junimei* (op 14), *Hora Junimei române vieneze* (op 23), *Valurile Dornei*, horă. Vezi Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 133; Emil Satco, *Enciclopedia Bucovinei*, vol. I, Iaşi–Suceava, Editura Princeps–Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera", 2004, p. 161.

[33] *Ibidem*, p. 22.

[34] *Ibidem*, p. 23.

[35] *Ibidem*, p. 23–24, 562, passim. Observaţia cercetătorului referitoare la explicarea termenului „bucovină" trebuie reţinută: „Merită să fie studiat şi un alt aspect, care ar putea contribui la explicarea introducerii termenului *bucovină*, în locul celui de *făget*, cu derivatele sale predominând în sudul Bucovinei. Stăpânirea austriacă înfiinţează în Bucovina, încă în 1793, ateliere de sticlărie („hutele") care se deplasează în activitatea lor de la nord spre sud, pe măsură ce epuizează pădurile de fag, cu lemnul cărora topesc amestecurile pentru producerea sticlei. Ultimul stabiliment de această natură, instalat în Voivodeasa, lângă Rădăuţi, îşi sistează activitatea în 1888. Astfel se salvează şi pădurile de fag din sudul Bucovinei" (p. 24).

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

„Dar aria de răspândire a acestor toponime – scrie lingvistul Gheorghe C. Moldoveanu – nu corespunde cu spaţiul bucovinean în totalitatea lui, ci formează un teritoriu restrâns, o insulă alungită, care începe din fostul district Vijniţa, situat în treimea nordică a Bucovinei, şi se întinde până la Gura Humorului”[36]. Complementar şi cu trimitere mai ales la originea toponimului Bucovina, (re)aducem în discuţie şi observaţia lui Iorgu G. Toma (1871–1935): „Ţara noastră nu s-a numit totdeauna aşa, cum se numeşte ea azi. Pe vremea când se ţinea de Principatul Moldovii, se numea Arboroasa. Încă pe vremea ace[e]a se obişnuise poporaţiunea ruteană din părţile învecinate ale Galiţiei a-i zice coastei muntoase, acoperită cu întinse păduri de fag, dintre Vijniţă şi Ceremuş, Bucovina, ce[e]a ce însamnă «pădure de fag» şi această numire slavă a fost adoptată, după încorporare, pentru tot teritoriul Moldovii ocupat de Austria prin generalul Gabriel baron Splény la 1 octo[m]br[i]e 1774, un veşnic memento pentru noi, că slavul, care ni-a împrumutat, nepoftit, numele, ni va lua mai târziu, cu sila, drept dobândă, ţara”[37]. Şi aprecierea istoricului Ion I. Nistor merită a fi reţinută, ea făcând parte dintr-o descriere antologică a provinciei: „Ţara de Sus a Moldovei, străjuită de codrii ei de fag – *bucovine* – silvae faginales – contra invaziilor din Polonia, în care răsună peste veacuri vuietul de la bătălia din pădurea Şipeniţului şi din Codrul Cosminului, este partea cea mai bine cultivată a statului moldovenesc care îşi găsise leagănul pe aceste frumoase şi binecuvântate meleaguri. [...] Bucovina constituie un adevărat sobor de mânăstiri, ce se grămădesc una lângă alta, venind fiecare din câte o domnie glorioasă sau cucernică, cântând la fiecare slujbă, la fiecare sărbătoare din clopotele turnate cu veacuri în urmă, ca o pomenire, pentru străbunul ce a înălţat zidurile, pentru părinţii, rudele şi tovarăşii de arme şi de judeţ, pentru neamul, marele neam nenorocit, întru mărirea căruia a scânteiat sabia sau s-a înălţat rugăciunea acestor strămoşi”[38].

După lucrarea lui Nicolai Grămadă *Toponimia minoră a Bucovinei*, frecvenţa toponimului Bucovina şi a derivatelor sale în spaţiul provinciei noastre este, de asemenea, interesantă: Bucov (inclusiv formele flexionare de genitiv): 18; Bucovina (inclusiv formele flexionare de genitiv): 109; Bucova: 6; Bucovăţ: 30; Bucoviţa: 1; Bucovata: 8; Bucoveciorul: 2; Bucoveica: 2; Bucovinca: 9; Bucovenca: 4; Bucoveneşte: 2; Bucoviesta: 1; Bucovinesta: 1; Bucovinestie: 2; Bucovineşti: 8. Pentru echivalentul german al toponimului statistica este următoarea: Buchenhein – 2, Buchenhain – 1, Buchenwalde – 1.

[36] Gheorghe C. Moldoveanu, *op. cit.*, p. 8.

[37] Iorgu G. Toma, *Şcoala Română, societate culturală în Suceavă*. Monografie ilustrată, scoasă din incidentul jubileului de 25 de ani al Societăţii, Suceava, Editura şi tipografia Societăţii „Şcoala Română”, 1908, p. 7.

[38] Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*, Ediţie şi studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, Colecţia „Historia magistra vitae”, 1991, p. 7–8.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Toponimul *Bucovina* nu este atestat în spaţiul românesc dincolo de hotarele provinciei istorice cu acest nume. Câteva derivate se găsesc însă răspândite aici pe un areal mai larg.

Bucov este denumirea unei localităţi şi a unei comune din judeţul Prahova, cu 10 500 de locuitori. În Evul Mediu a fost târg şi scaun (reşedinţă) a(l) judeţului Secueni (până la 1848). În apropierea acestei târg, la 20 octombrie 1600, oştile lui Zamoiski şi Simion Movilă îl învinge pe Mihai Viteazul[39]. Tot în Prahova, termenul intră în denumirea unui loc: Parcul Bucov (Grădina Botanică Bucov). *Bucov-Adunaţi* este o comună rurală, inclusă, în prima parte a secolului al XX-lea, în plasa Slăveşti, din partea de nord a judeţului Teleorman. Are în componenţă şi un sat, *Bucov*. Satul Bucov de aici, numit şi *Bucovu, Bucovu-Adunaţi*, apare în documente abia după 1750. În 1855 satul Bucov apare pe o hartă militară austriacă. În 1870 are un număr de 510 familii, cu 1 543 de suflete. După 1944, satul este inclus în comuna Râca din judeţul Argeş. Are 271 de locuitori în 1966, iar în 1970 numără 740 de locuitori. În preajma satului Bucov se află pârâul Bucov, afluent al Teleormanului, şi Valea Bucovului. Interesant este faptul că un loc din împrejurimile sale poartă numele *La Fagi*[40].

În Muntenia şi Basarabia, toponimul este cunoscut şi ca nume de familie (pseudonim)[41].

---

[39] Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 33.

[40] *Minerva. Enciclopedie română*, Cluj, Editura Comitetului de redacţie al enciclopediei „Minerva", 1929, p. 231; Ion Ionescu, *O localitate în Câmpia Găvanu-Burdea: Râca*, studiu monografic istorico-socio-lingvistic, Râca, f. ed., 2003, p. 40–43.

[41] Radu Bucov, unul dintre pseudonimele lui Mihail Dragomirescu (1868, Plătăreşti-Călăraşi – 1942, Bucureşti), profesor universitar, estetician şi critic literar român. Studii la Gimnaziul „Gheorghe Lazăr" şi la Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti. Licenţiat al Facultăţii de Litere şi Filosofie a Universităţii din Bucureşti (1892). Student al lui Titu Maiorescu, participă la întemeierea Ligii culturale (1890). Redactor la „Convorbiri literare" (1895–1906). Carieră universitară la Universitatea din Bucureşti, în perioada (1895–1938), unde înfiinţează Institutul de Literatură (1922). Membru al Academiei Române (1928). Debut în „Convorbiri literare cu un poem în proză (1893). Fondator al unor reviste proprii: „Convorbiri" (1907), „Convorbiri critice (1908–1910), „Falanga (1910, 1926–1929). Continuîndu-l pe Titu Maiorescu pe linia autonomismului estetic, Mihail Dragomirescu este creatorul, la noi, al primului sistem estetic închegat şi original. Într-o perioadă de criză a determinismului şi istorismului epocii, el pledează pentru opera literară ca un tot organic şi pentru „metoda ştiinţifică de cercetare" a acesteia. Cu estetica integrală, Mihail Dragomirescu aduce o contribuţie decisivă la specificarea obiectului estetic, ridicând, împreună cu Paul Zarifopol, junimismul maiorescian la cea mai înaltă cotă a autonomismului estetic. Autor al volumelor: *Critica „ştiinţifică" şi Eminescu* (1895), *Teoria elementară a poesiei* (1902 (ediţia a II-a, revăzută şi completată în 1927); *Critica dramatică* (1904); *Dramaturgia română* (1905); *Teoria poeziei cu aplicare la literatura română* (1906, cu o ediţie refăcută în 1927); *De la misticism la raţionalism* (1924); *Ştiinţa literaturii* (1926); *Vademecum la cursul de estetică literară şi literatura română*, ediţia a II-a (1927); *Critica*, I–II (1927–1928); *La Science de la Litterature*, I–IV (Paris, 1928–1938); *Dialoguri filosofice. Integralismul* (1929); *Sămănătorism, poporanism, criticism* (1934) (Confer Constantin Ciopraga, *Mihail Dragomirescu*, în Eugen Simion (coord. gen.), *Dicţionarul general al literaturii române*, vol. II (C–D), Bucureşti, Editura „Univers Enciclopedic", 2004, p. 735–738). Emilian Bucov (1909, Chilia Nouă – 1984, Chişinău), poet, prozator, dramaturg şi traducător român.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

În spaţiul românesc, toponimul *Bucova* este mai rar întâlnit. În judeţul Caraş-Severin, denumeşte o localitate aflată în componenţa comunei Băuţar. Satul este aşezat într-o zonă pitorească, între păduri şi poieni, în apropierea Porţilor de Fier ale Transilvaniei, la 7 km de staţia de cale ferată Bouţari. Menţionat documentar pentru prima dată în 1459, are 1 100 de locuitori, la recensământul din 1992, aceştia fiind români de confesiune greco-catolică. Tot aici sunt răspândite alte câteva toponime de interes pentru noi: *Bucoviţa*, afluent pe stânga al Bistrei, Valea Bucovei, Pădurea Bucova şi composesoratul Bucova. În judeţul Ilfov, *Bucoveni* este o comună rurală, reşedinţă a plasei Buftea-Bucoveni, cu 3 704 locuitori în preajma anului 1929[42]. *Bucoveni-Buftea*, satul din componenţa acestei comune, s-a numit în trecut Flămânzeni. Astăzi este cartier al oraşului Buftea.

Mai frecvent este toponimul *Bucovăţ*. Bucovăţ este numele unui oraş din raionul Străşeni, situat în centrul Republicii Moldova, pe malul râului Bâc, la 26 km nord de Chişinău. Atestat documentar, pentru prima dată, într-un document din 25 aprilie 1420. Aici şi alte două toponime: râul Bucovăţ, Valea Bucovăţului[43]. Bucovăţ este sat şi comună în judeţul Dolj, pe Valea Jiului. Comuna rurală Bucovăţ, numită şi Bucovăţu, se află în 1929 în plasa Balta-Verde a judeţului Dolj şi are 3 557 locuitori. În acelaşi judeţ: Mănăstirea Bucovăţ (sec. XVI), Mănăstirea Bucovăţul Nou (sec. XIX), Rezervaţia Paleontologică Bucovăţ (Băileşti), Pădurea Bucovăţ şi Strada Bucovăţ din municipiul Craiova. Bucovăţ este numele unui sat din comuna Dumbrava, judeţul Timiş, situat la 11 km sud de Făget. Prima atestare documentară este din 1440. În 1514, aici exitau două localităţi: Bucovăţul de Jos şi Bucovăţul de Sus. Înainte de 1948 a făcut parte din plasa Făget, judeţul Severin. A fost tot timpul locuit de români ortodocşi. Satul are 582 de locuitori la recensământul din 2002[44]. Tot aici, Bucovăţ, sat şi comună, situate la 10 km est

Face studii filologice la Bucureşti (1936). Din 1940, se stabileşte la Moscova, unde contribuie, prin producţia sa editorială, la răspândirea sloganurilor bolşevice antiromâneşti. „Insurgent gălăgios”, scriitorul anunţă „apusul Parnasului” şi respinge „poezia burgheză”, cultivând programatic o poezie cu tematică proletară, proslăvind puterea sovietică în maniera epocii: „Ni-i Moscova soare, iar Kievul frate”. Admirator al lui Vladimir Maiakovski, pe care îl traduce în limba română şi îl popularizează asiduu. Autor de versuri militante (*Scara fără trepte*, 1976), pe subiecte civice sau romantice (*Discursul soarelui*, 1937; *Ţara mea*, 1947), dedicate meleagurilor natale (*Te văd, Moldovă!*), poeme (*Timpuri şi oameni*, 1961; *Pomul vieţii*, 1974; *Tinereţe în flăcări*, 1982), romane (*Magistrala*, 1969), literatură pentru copii. Traduceri din M. Gorki, Vl. Maiakovski, S. Esenin, I. Ilf şi E. Petrov. Conf. Dan Mănucă, *Emilian Bucov*, în Eugen Simion (coord. gen.), *op. cit.*, vol. I (A–B), 2004, p. 675–676; www.crispedia.ro/**Emilian_Bucov** – accesare online, 23 iulie 2012.

[42] *Minerva. Enciclopedie română*, p. 231. Vezi şi I.-Aurel Candrea, Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*, Bucureşti, Editura „Cartea Românească” S.A., [1926–1931], p. 1545.

[43] Vezi şi ro.wikipedia.org/wiki/Bucovăţ - accesare online, 23 iulie 2012

[44] enciclopediaromaniei.ro/.../Bucovăţ_(Dumbrava...ImCache – accesare online, 15 octombrie 2012.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

de municipiul Timişoara. În 1723 satul, atestat documentar din secolul al XVII-lea, se numea Bucova[45].

Bucovicior este o localitate în componenţa comunei Vela din judeţul Dolj, pe Valea Desnăţuiului. Înainte de 1948 a fost comună rurală în plasa Vella, judeţul Dolj[46].

În partea de sud a Muramureşului istoric, câteva hărţi străine, mai vechi, consemnează: *Bukowanka*, o pădure la est de râul Vişeu, la nord de vârful Vivodinu[l] (1065 m) şi la sud de Tomnatecul (1158 m), în partea de sud a pârâului Frumuşica, la nord-est de Ruszkova. Tot aici, *Bukowinka* este o pădure, aflată la izvoarele pârâului Lutoasa, la o altitudine de peste 1 000 m, la nord de Pietrosul (1 854 m) şi la vest de vârful Kristina (1 656 m)[47].

În spaţiul slav de apus, toponimul Bucovina cunoaşte o răspândire largă, acoperind câteva ţări.

În Republica Polonă (Polonia), toponimul *Bukowina* este întâlnit în şapte voievodate, unde denumeşte mai multe localităţi.

În voievodatul Lublin, din estul Poloniei, *Bukowina* este un sat din comuna (gmina) Biszcza, districtul (powiat) Bilgoraj, situat la aproximativ 5 km sud-est de Biszcza, la 20 km sud de Bilgoraj şi la 97 km sud de capitala regională Lublin. Satul are o populaţie de 1 063 de locuitori. În voievodatul Lublin, Bukowina este şi un sat din comuna Tomaszow Lubelski, districtul Tomaszow Lubelski.

În voievodatul Subcarpatic, din sud-estul Poloniei, *Bukowina* este un sat din comuna Laszki, districtul Jarosław. Se află la aproximativ 6 km nord-est de Laszki, la 20 km est de Jarosław şi la 68 km est de capitala regională Rzeszów. Satul Bukowina de aici are o populaţie de 210 locuitori. În voievodatul Subcarpatic, un sat *Bukowina* se află în comuna Ulanów, din districtul Nisko. Acesta se află la aproximativ 9 km sud-est de Ulanów, la 18 km sud-est de Nisko şi la 50 km nord-est de capitala regională Rzeszów.

În voievodatul Łódź, din centrul Poloniei, *Bukowina* este o localitate în comuna Gorzkowice, din districtul Piotrkow. Aceasta se află la aproximativ 2 km nord de Gorzkowice, la 20 km sud de Piotrkow Trybunalski şi la 62 km sud de capitala regională Łódź. Tot în voievodatul Łódź, *Bukowina* este un sat din comuna Błaszki, în districtul Sieradz, aflată la aproximativ 3 km sud-vest de Błaszki, la 24 km vest de Sieradz şi 75 de km vest de capitala regională Łódź.

În voievodatul Polonia Mică, din sudul Poloniei, *Bukowina* este un sat din comuna Biecz, în districtul Gorlice. Acesta se află la aproximativ 10 km vest de Biecz, la 11 km nord de Gorlice şi la 93 km est de capitala regională Cracovia. *Bukowina-Osiedle* este un sat din componenţa comunei Raba Wyżna, districtul Nowotarski (Nowy Targ), cu o populaţie de 210 locuitori, situat la aproximativ

[45] Lucian Predescu, *op. cit*., p. 33.

[46] I.-Aurel Candrea, Gh. Adamescu, *op. cit.*, p. 1545.

[47] Confer *Spezialkarte der österreichisch-ungarischen Monarchie*: 12, XXX, Máramaros-Sziget, 1877; 13, XXXI, Bogdán, 1876; 14, XXXI, Ruszpolyána, 1880.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

7 km sud-vest de Raba Wyźna, la 14 km nord-vest de de Nowy Targ şi la 61 km sud de capitala regională Cracovia. În 1566 se numea *Bukowianka*, din 1567 este cunoscut sub numele actual, *Bukowina*. Bukowina-Osiedle se numără printre cele mai vechi sate din regiunea Orawa. *Bukowina Podszkle* este sat în comuna Czarny Dunajec, districtul Nowy Targ, situat la aproximativ 10 km nord-vest Czarny Dunajec, la 18 km vest de Nowy Targ şi la 62 km sud de capitala regională Cracovia. Satul are 810 locuitori în 2006. Până în 1918 a făcut parte din Imperiul Austro-Ungar. În perioada 1939–1945 s-a aflat în componenţa Slovaciei sub numele *Podškle*. În perioada 1975–1998 a fost în voievodatul Nowy Sącz. *Bukowina Tatrzańska* este un sat aflat în componenţa comunei cu acelaşi nume din districtul Tatra, la 14 km nord-est de Zakopane şi la 80 km sud de capitala regională Cracovia. Atestat documentar pentru prima dată în 1630. Situat în Munţii Tatra, la o altitudine de 860 m, în apropierea graniţei cu Slovacia şi a punctului de trecere a frontierei Łysa Polana, satul are în prezent o populaţie de 2 700 de locuitori (în 1881 avea 1 107 locuitori). Din 1975 până în 1998 satul a aparţinut Voievodatului Nowy Sącz. Localitatea se bucură de renume în lumea turismului, beneficiind de o infrastructură modernă. Pe timp de iarnă, Bukowina Tatrzańska devine un centru sportiv pentru schiori, la dispoziţia cărora stau mai multe hoteluri şi peste douăzeci de linii de teleferic.

Bukowina din Tatra poloneză este numele uneia dintre cele 65 de municipalităţi ale ţării. *Municipalitatea Bukowina* este compusă din opt localităţi, având 12 400 de locuitori şi o suprafaţă de 131,84 km²: Białka Tatrzańska, Brzegi, Grøn, Leśnica, Bukowina Tatranska, Czarna Góra, Rzepiska, Jurgów. În Bucovina Tatranska sunt multe pensiuni construite din lemn („Villa Koliba“), în stilul Witkiewicz, care amintesc de epoca în care se afirmă „Zakopane-Stil”, după 1904, ca formă a Jugendstil[48]. În apropierea municipalităţii Bucovina se află renumita staţiune montană Zakopane, Aici se află cea mai mare clădire din lemn construită în Polonia, numită Casa Poporului, care, în spiritul unei vechi tradiţii a zonei, are un important rol cultural. Tot aici se organizează două evenimente majore, la nivel naţional. În luna februarie, se desfăşoară Carnavalul de Munte („Karnawal Góralski”), iar în august are loc o mare sărbătoare folclorică, Sabałowe Bajania. Tot aici se află o Şcoala a Meşteşugurilor Dispărute, unde se poate învăţa cum se fac vechi instrumente muzicale, picturi pe sticlă etc. În 1996, Bucovina Tatranska este inclusă în Carnavalul mondial „Cities Fundation”, fiind singura localitate din Polonia căreia i se recunoaşte acest drept. Aproape o treime din comuna Bucovina Tatranska este ocupată de Parcul Naţional Bucovina Tatra. În Białka Tatrzańska se organizează campionatele poloneze de canotaj. Baza turistică foarte bine dezvoltată a municipalităţii şi pitorescul regiunii, Rezervaţia naturală „Białka Breakthrough”

[48] Pentru un tablou al mişcării artistice europene de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, vezi şi: de.wikipedia.org/wiki/Stanisław_**Witkiewicz**; de.wikipedia.org/wiki/Jugendstil;ro.wikipedia.org/wiki/**Art_Nouveau;**en.wikipedia.org/wiki/**Art_Nouveau.** Accesare online, 16 octombrie 2012.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

oferă pentru turismul polonez şi cel european oportunităţi diverse (puncte de belvedere renumite, ciclism, drumeţii montane, sporturi de iarnă). Aici se desfăşoară renumitul „Ajun alb", cuprinzând practicarea schiului în noaptea de Anul Nou.

În voievodatul Silezia Inferioară, din sud-vestul Poloniei, *Bukowina* este un sat din comuna Długołęka, districtul Wrocław. Înainte de 1945 a fost în componenţa Germaniei. Satul se află la aproximativ 6 km nord-vest de Długołęka şi la 12 km nord-est de capitala regională Wrocław. Are o populaţie de 220 de locuitori. În acelaşi voievodat, Silezia Inferioară, *Bukowina Kłodzka* este o localitate în componenţa comunei Kudowa-Zdrój, din districtul Kłodzki. În apropiere de graniţa cu Cehia, localitatea se află la o altitudine de 750 m, la poalele Masivului Skalniak (915 m) din Munţii Stołowe ai Sudeţilor Centrali. Aici se află Spitalul de Hematologie pentru Copii „Orlik". Tot aici, în 1922, s-a înfiinţat Institutul Protestant „Martin Urban" pentru misionariat în Europa Centrală. În 1937, în locul denumirii Bukowine, localitatea a primit denumirea germană de *Tannhübel* („Dealul cu Brazi"). De la 7 mai 1946, localitatea se numeşte Bukowina Kłodzka. *Bukowina Sycowska* este un sat în comuna Międzybórz, din districtul Oleśnica. Situat la 7 km vest de Międzybórz, la 25 km nord-est de Oleśnica şi la 48 km nord-est de capitala regională Wrocław. Are 676 de locuitori. Până în 1945 s-a aflat în componenţa Germaniei, având numele Bukowine şi Buchenhain[49].

[49] Istoria satului Bukowine de aici este veche şi bogată, meritând a fi rezumată. Numele lui provine de la pădurile de fag din împrejurimi şi este menţionat, pentru prima dată, într-un document din 28 aprilie 1283. De-a lungul secolelor satul are mai mulţi proprietari. Ducele Heinrich al IV-lea îl oferă lui Glauche, la schimb pentru Überschaar. În 1407, în Bukowine, se află un castel de vânătoare. În 1755 satul ajunge în proprietatea familiei von Weger. În 1796, căpitanul de cavalerie von Weger, descoperind un izvor de apă minerală, dispune captarea acestuia, construirea unei fântâni deasupra lui şi ridicarea tuturor construcţiilor necesare pentru băi şi tratament. Apa de izvor de aici conţine carbonat de fier, vitriol şi alaun, având efect terapeutic pentru debilitate nervoasă, febră, crampe, gută, reumatism, cloroză, ipohondrie şi isterie, precum şi în cazul paraliziilor dureroase. Complexul balnear din Bukowine funcţionează până la izbucnirea Primului Război Mondial. Proprietatea rămâne în posesia familiei Wagner până în 1888. În 1903, proprietarul său este Friedrich conte de Strachwitz, iar în 1945 familia von Loesch, originară din Bukowine. Ilustrate de epocă, unele dintre acestea, frumoase litografii color multiview, provenind de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, ne înfăţişează imaginea unui complex balnear înfloritor, frecventat de o lume elegantă, plină de viaţă. Bukowine devine reşedinţă a unui district oficial, păstrându-şi acest statut mai bine de o sută de ani. În 1910, se construieşte linia de cale ferată Großgraben–Ostrowo, iar Bukowine este şi staţie de cale ferată. În 1911, în complexul balnear Bukowine se construieşte o clădire nouă. În 1913 Bukowine cuprinde un sat şi o moşie domnească (domeniu senioral), are baie publică şi punct forestier la fiecare 1 km. Situat la 13,5 km de districtul Groß Wartenberg, Bukowine deţine un oficiu poştal, un birou de stare civilă, tribunal în Festenberg, la 9,5 km distanţă, şcoală evanghelică (înălţată în 1764) şi o şcoală catolică, frecventată de copii şi tineri din Königswille, Wegersdorf şi Annental (înfiinţată în 1856), biserică romano-catolică în Neumittelwalde. Bukowine are în 1913 o populaţie stabilă de 274 locuitori. Confer www.gross-wartenberg. de/ wikigw/index.php/**Bukowine**, accesare online, 17 octombrie 2012.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

În voievodatul Lebus (Lubusz), din vestul Poloniei, *Bukowina* este un sat din comuna Trzebiel, districtul Żary, aproape de graniţa cu Germania. Acesta se află la aproximativ 4 km vest de Trzebiel, la 26 km vest de Żary şi la 62 km sud-vest de Zielona Góra. Înainte de 1945, a fost în componenţa Germaniei. Satul Bukowina de aici are o populaţie de 50 de locuitori. *Bukowina Bobrzańska* este un sat din comuna Żagań, powiatul Żagań, situat la aproximativ 8 km est de Żagań şi la 39 km sud de Zielona Góra. Până în 1945, s-a aflat în componenţa Germaniei.

În voievodatul Pomerania, situat în nordul Poloniei, se află un sat *Bukowina*, în componenţa comunei Cewice, din districtul Lebork. Acesta se află la aproximativ 8 km est de Cewice, la 16 km sud-est de Lebork, şi la 52 km vest de Gdansk, capitala regională. Satul Bukowina din Pomerania poloneză de astăzi are o populaţie de 541 de locuitori.

În Polonia toponimul *Bukowina* mai denumeşte un râu din voievodatul Pomerania. Râul Bukowina (Buckowin) de aici izvorăşte la vest de Sierakowice, curge în direcţia est-vest, pornind de la Pojezierze Kaszubski (Elveţia Caşubiană) până la Lupow (Łupawa). Având lungimea de 28,6 km, râul Bukowina trece prin lacurile Jezioro Trzono (Trzonosee), Jezioro Kamienicki (Buckowiner See) şi Jezioro Święte (Swantesee), înainte de a ajunge la Kozin (Kosemühl), locul unde se varsă în Łupawa. În cursul său, râul Bukowina străbate aşezările Załakowo (Sallakowo, Salkau), Skrzeszewo (Schrödersfelde), Siemirowice (Schimmerwitz) şi Oskowo (Wutzkow), aflate în perimetrul comunelor Sierakowice (Sierakowitz), Cewice (Zewitz) şi Czarna Dąbrówka (Schwarz Damerkow) din trei districte: Kartuzy (Karthaus), Lębork (Lauenburg Pommern) şi Bytów (*Bütow*) – înainte de 1945 părţi ale provinciei Prusia de Vest din regiunea Pomerania. În cadrul Uniunii Europene, râul Bukowina are statutul de Zonă specială protejată „Natura 2000" a Văii Lupow/„Dolina Łupawa" (Lupowtal). Cursul cuprins între Jezioro Kamienicki şi punctul său de vărsare, continuat apoi pe râul Lupow, reprezintă o zonă atractivă pentru amatorii de canoe.

Tot în Polonia toponimul *Bukowina* denumeşte şi câţiva munţi în Beskid Żywiecki, Gór Leluchowskich şi Góry Kamienne[50].

În Republica Federală Germania (Germania), sunt menţionate alte câteva toponime echivalente semantic cu Bukowina. *Buchenhain* este un sat în comuna Boitzenburger Land, districtul Uckermark, din landul Brandenburg, având 103 locuitori în 2006. Buchenhain este un sat şi în comuna Baierbrünn, din districtul München, regiunea Oberbayern din landul Bavaria. *Buchenwald* este un sat în Turingia, la nord-vest de Weimar, în centrul Germaniei. Aici, în Pădurea

[50] Pentru mai multe date şi informaţii, vezi, între altele, şi: en.wikipedia.org/wiki/**Bukowina** Im Cache -; http://www.stat.gov.pl/broker/access/prefile/listPreFiles.jspa. Vezi şi *Bad Bukowine bei Polnisch-Wartenberg in Niederschlesien*, Verlag A. Ludwig, 1867; *J. Potocki*, Góry Stołowe. Przewodnik turystyczny, Jelenia Góra, Wyd. „Plan", 2005; Praca zbiorowa, Mapa turystyczna: *Góry Stołowe*, Skala 1:30 000, Jelenia Góra, Wyd. „Plan", 2007. Confer ro.wikipedia.org/wiki/**Polonia – a**ccesare online, 17 octombrie 2012.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Buchenwald din Ettersberg, a funcţionat, în perioada iulie 1937–aprilie 1954, marele lagăr de concentrare Buchenwald, de care se leagă un experiment reprobabil din istoria umanităţii. *Buchenthal* este un sat în comuna Altdorf din districtul Landeshut, landul Bayern. În acelaşi land, din sud-estul Germaniei, se află şi satul Buchenthal, din comuna Soyen, districtul Rosenheim.

În Republica Slovacă (Slovacia), toponimul *Bukovina* denumeşte mai multe localităţi.

În regiunea Žilina, situată în nordul Slovaciei, *Bukovina* (Liptovský Mikuláš) este un sat şi municipalitate (obec) în districtul Liptovský Mikuláš. Atestat documentar, pentru prima dată, în 1297, satul, aşezat la o altitudine de 590 m, are o suprafaţă de 1 906 km² şi o populaţie de 130 de locuitori. *Bukovina* (Terchová) este o localitate turistică, situată în municipalitatea Terchová, din districtul Žilina, la nord de oraşul Žilina.

În regiunea Trenčin, din vestul Slovaciei, *Bukovina* (Timoradza) este un sat în municipalitatea Timoradza, atestată documentar în 1355 şi având o suprafaţă de 1 049 ha, cu 507 locuitori, aflată în componenţa districtului Bánovce nad Bebravou.

În regiunea Banská Bystrica, din centrul Slovaciei, *Bukovina* (Hliník nad Hronom) este un sat în municipalitatea Hliník nad Hronom, din districtul Žiar nad Hronom, la 127 km est de Bratislava, atestată documentar în 1075, având o suprafaţă de 11 322 km² şi 2 974 de locuitori, la 31 decembrie 2011. *Bukovina* (Bzenica) este un sat în municipalitatea Bzenica, din districtul Žiar nad Hronom, menţionat documentar în 1326. *Bukovina* (Kosihovce) este un sat în municipalitatea Kosihovce din districtul Vel'ký Krtiš din sudul Slovaciei, aflat la circa 156 km de Bratislava şi circa 61 km de Banská Bystrica. *Bukovina*, este un sat în districtul Poltár, situat la 80 km de Banská Bystrica[51]. *Bukovina* (Nová Baňa) este un sat în municipalitatea Nová Baňa, în regiunea Banská Bystrica din Slovacia Centrală, situat la 5,3 km de Nová Baňa[52].

Şi în Republica Cehă (Cehia), toponimul *Bukovina* denumeşte mai multe localităţi.

În regiunea Pardubice (Pardubický kraj), din partea de nord-est, *Bukovina nad Labem* este un sat în districtul (okres) Pardubice, situat la 9 km nord de Pardubice şi la 10 km sud de Hradce Králové. În 2006, are 207 locuitori. Tot în această regiune, *Bukovina u Přelouče* este un sat în districtul Pardubice, la vest de Pardubice. Are circa 70 de locuitori. *Bukovina* (Borová) este un sat în comuna Borová, districtul Svitavý, situat în partea de sud a regiunii Pardubice.

În Jihomoravský kraj, din partea de sud-est, *Bukovina u Brna* (Großbukowin, Bucovina Mare) este un sat şi o comună/municipalitate (obec) în districtul Blansko, situată la 17 km nord-est de Brno. Atestată documentar, pentru prima oară,

[51] de.wikipedia.org/wiki/**Bukovina –** accesare online, 22 octombrie 2012.
[52] ro.wikipedia.org/wiki/**Slovacia –** accesare online, 22 octombrie 2012.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

în 1283. În 1668, consemnată sub numele Wubec Welka Bukovina, iar în 1850 – Velka Bukovina/Groß Bukovina. În districtul Blansko se află din 1948. Are 348 de locuitori la 1 ianuarie 2012.

În Liberecký kraj, *Bukovina u Čisté* este un sat şi o comună în districtul Semily, situată la 40 km vest de Liberec, la 59 km de Pardubice şi la 97 km de Praga, capitala ţării. Atestată documentar în 1386. În 1543 este consemnată sub numele Bukovinka, în 1850 – Bukovina Čistecká, iar din 1886 – Bukovina u Čisté. La 1 ianuarie 2012 are 203 locuitori. Are circa 70 de locuitori. *Bukovina* (Bukovina u Turnova) este un sat din comuna Turnov, districtul Semily, având 120 de case şi 107 locuitori în 2001. *Bukovina* (Mirová pod Kozákovem) este un sat în comuna Mirová pod Kozákovem, districtul Semily din Liberecký kraj, în nordul Cehiei, având 94 de case şi 173 de locuitori în 2001.

În Středočesky kraj, *Horní Bukovina* (Oberbukowin, Bucovina de Sus) este localitate şi comună în districtul Mladá Boleslav, în partea de nord a regiunii, situată la 5 km de oraşul Mnihovo Hradiště, cu 240 de locuitori la 1 ianuarie 2012. Localitatea, cu o biserică din secolul al XIV-lea, are o istorie bogată.

În Ústecký kraj, *Velká Bukovina* (Großbocken, Ţapul Mare) este un sat şi o municipalitate/comună (obec), situată la 14 km de Děčin, în districtul Děčin, în partea de nord a Cehiei. Atestată documentar încă din 1385, cu o bogată istorie, are 467 de locuitori la 1 ianuarie 2012.

În Plzeňský kraj, *Bukovina* (Kralovice) este un sat din comuna Kralovice, districtul Plzeň-sever, în vestul Cehiei, având 24 de case şi 60 de locuitori. Atestat documentar în 1186, în preajma unei mănăstiri benedictine, localitatea are o bogată istorie.

În regiunea Hradec Králové, *Malá Bukovina* (Klein Bukovina, Bukovina u Chvalkovic) este un sat din comuna Chvalkovice, districtul Náchod, din nordul Cehiei, având 22 de locuitori în 2001. *Bukovina* (Vitězná) este un sat în comuna Vitězná, districtul Trutnov din această regiune, cu 13 case şi 37 de locuitori în 2001. *Bukovina* (Černilov) este un sat în comuna Černilov, districtul Hradec Králové din Královéhradecký kraj, situat la 2,5 km vest de Černilov, în Ostbőhmen. Are 69 de case şi 167 de locuitori în 2001. Satul este numit şi *Bukovina u Hradce Králové*. *Bucovina u Pecký* este un sat în comuna Pecka din districtul Jičin, cu o suprafaţă de 3,56 km², situat la 4,5 km de Pecký, cu 42 de case şi 35 de locuitori în 2001[53].

În Republica Cehă (Cehia), toponimul are câteva forme de bază şi următoarea frecvenţă: Bukovina – 7, Bukov – 1, Buková – 1, Bukovany – 3, Bukovec – 6, Bukovice – 7, Bukovka – 1[54].

[53] *Ibidem.*

[54] Confer www.indexmundi.com/z/?...bukovina...czech_re. Aici se dau şi câteva informaţii de bază: coordonatele (latitudinea, longitudinea), precum şi altitudinea la care se află locul respectiv. Totodată aici este disponibilă şi harta digitală, cu imagini din satelit, pentru fiecare loc denumit de toponimul respectiv.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Dintre acestea, unsprezece denumesc municipalităţi, având însemne heraldice proprii (steag şi stemă), acestea reprezentând de cele mai multe ori fagul şi frunza de fag: *Bukovina nad Labem*, municipalitate în districtul Pardubice, din regiunea Pardubice, are steag propriu adoptat la 7 octombrie 2003. *Bukovina u Čisté*, municipalitate în districtul Semily, din regiunea Liberec, are steag propriu adoptat la 18 iunie 2003 şi stemă de la 5 aprilie 2004. *Bukov*, municipalitate în districtul Zdar nad Sazavou, din regiunea Vysocina, are steag propriu din 14 martie 2002 şi stemă adoptată la 3 octombrie 2002. *Buková*, municipalitate în districtul Olomouc, din regiunea Olomouc, are steag propriu adoptat la 25 noiembrie 2003 şi stemă începând cu data de 6 aprilie 2004. *Bukovany*, municipalitate în districtul Sokolov, din regiunea Karlovy Vary, are steag propriu din 21 iunie 1999 şi stemă de la 10 octombrie 2004. *Bukovany*, municipalitate în districtul Hodonim, din regiunea Moravia de Sud, are steag propriu adoptat în 27 februarie 2004 şi stemă adoptată în 10 iulie 2005. *Bukovany*, municipalitate în districtul Olomouc, regiunea Olomouc, are steag propriu adoptat la data de 19 februarie 1998 şi stemă de la 15 februarie 2004. *Bukovec*, municipalitate în districtul Frýdek-Mistek, din regiunea Moravo-Silezia, are steag propriu din 4 iunie 1998 şi stemă adoptată la 16 ianuarie 2004. *Bukovice*, municipalitate în districtul Náchod, din regiunea Hradek Kralove, are steag propriu adoptat în 9 decembrie 2002 şi stemă proprie de la 16 noiembrie 2003. *Bukovice*, municipalitate în districtul Brno-venkov, din regiunea Moravia de Sud, are steag propriu din 25 martie 2005 şi stemă din 15 mai 2008. *Bukovka*, municipalitate în districtul Pardubice, regiunea Pardubice, are steag propriu din 18 martie 2003 iar stemă proprie din 14 aprilie 2004[55].

În Slovacia şi Cehia, pe lângă aşezări umane, sate şi comune (municipalităţi), toponimul Bucovina mai denumeşte câteva vârfuri de deal şi piscuri de munţi: Bukovina (657 m), vârf în Slavkova pod Hostýnem, districtul Kroměříž din Moravia; Bukovina (385 m), vârf nu de departe de Moravský Bránic, în districtul Brno-venkov; Bukovina, vârf în Cehia în Lužické hory, la Chřibské; Bukovina (583,4 m), vârf în Bílých Karpatech din Slovacia; Bukovina (382,2 m), vârf în Slovacia, în Bodvianská pahorkatina; Bukovina (456,1 m), vârf în Slovacia, în Cerová vrchovina; Bukovina (638,1 m), vârf în Slovacia, la Javorníky; Bukovina (561,2 m), vârf în Slovacia, în Kremnické vrchy; Bukovina (524,9 m), vârf în Slovacia, în Krupinská planina; Bukovina (1 049,6 m), pisc în Slovacia, în Oravské Beskydy; Bukovina (1 293,7 m), pisc în Slovacia, în Poľana; Bukovina (1 176 m), pisc în Slovacia, în Spišská Magura, la Jezersko; Bukovina (1 010 m), pisc în Slovacia (Spišská Magura, Reľov); Bukovina (543 m), pisc în Slovacia (Turčianská kotlina, Necpaly); Bukovina (538,2 m), pisc în Slovacia (Turčianská kotlina, Sučany).

[55] Confer www.fahnenversand.de/fotw/flags/**cz**-dc-vb.html. Tot aici şi desenele heraldice aferente.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

În acest spaţiu, toponimul Bukovina mai denumeşte: un arboret în districtul Semily din regiunea Liberec, în Cehia; un monument al naturii în Malých Karpaty (Prírodná), din Slovacia; un loc cu vestigii istorice, Hrad Bukovina, datând din anul 1325, situat în comuna Hostim, districtul Znojmo, Jihomoravský kraj, din sudul Cehiei. *Bukovina* este numele unui festival folcloric care se desfăşoară în Slovacia, la Sečovská Polianka, localitate în districtul Vranov nad Topl'ou, situată în sudul regiunii Prešov, având 22 109 km² şi o populaţie de 2 675 de locuitori (31 decembrie 2011).

În Slovacia, *Bukovina* este un afluent, la Turca, al pârâului Bôrovského, un afluent, tot la Turca, al pârâului Dedinského şi un afluent al pârâului Kráľovského, la Torysy[56].

În Ucraina de Vest, în regiunile Ivano-Frankivsk şi Transcarpatia, există mai multe toponime Bukowina şi derivate de la acesta. Mai multe hărţi militare, din perioada 1875–1916, le consemnează, spre deosebire de hărţile ucrainene care au schimbat numele topice, după 1945, alterând vechile realităţi din teren. Regiunea Ivano-Frankivsk, aflată în componenţa Imperiului Austro-Ungar până în 1918, a aparţinut Poloniei în perioada 1918–1945 şi s-a numit Stanisław. Aici se află: *Bukowina*, pădure, situată la altitudinea de 483 m, la sud de localitatea Paryszcze, la est de pârâul Worona, în apropiere de Huta, unde a funcţionat o fabrică de sticlă (Glashütte) şi la nord de Majdan Górny. *Bukowiński Mlyn* este un loc, cu moară, pe valea râului Bystrzyca Nadwórna, pe dreapta acestuia, lângă linia de cale ferată Stanisław–Tysmieniczany. *Bukowiec* este un pârău, afluent pe stânga al râului Bystrzyca Nadwórna, dar şi o pădure la sud de vârful Sitnéj (1 236 m) şi la nord-vest de Klausura Sitnéj. *Bukovica* este un platou la vest de râul Prut şi la est de pârâul Zielonica, situat la altitudinea de de 1 065–1 227 m. *Bukowna* este o pădure pe stânga Prutului Superior, la cotul acestuia de la Mikuliczyn şi Ogrody. Între izvoarele Prutului şi râul Ilcia, se află doi munţi: *Mała Bukowieła* (965 m) şi *Bukowieła* (1 159 m). Tot aici: *Bukowien*, o localitate şi o pădure. La sud de Stryj şi la vest de Stanisław, nu departe de Huta Stara, în districtul Dolina, se află *Bukowinka*, o pădure, aflată pe un platou larg, la altitudinea de 893–936 m, la vest de Suchodoł, între râurile Czeczwa şi Lemko. La vest de Kolomea, lângă Sopówa, pe dreapta pârâului Luczka, în apropierea liniei ferate Kolomea–Delatyn, se află *Bukowiec*, un platou şi un vârf (358 m). În districtul Turka, în regiunea Nistrului Superior, se află *Bukowinka*, localitate la sud-est de Turka şi de râul Stryj, vârfurile muntoase *Bukowska* (1 001 m), la est de Turka, *Bukowez* (1 112 m) şi *Bukowinec* (1 262 m) la răsărit de râul Opor.

În regiunea Transcarpatia, aflată în componenţa Imperiului Austro-Ungar până în 1918, iar în perioada 1918–1945 în componenţa Cehoslovaciei, *Bukowetz* este o localitate pe valea pârâului Lotorytsia, afluent pe dreapta al râului Vicha şi o

[56] sk.wikipedia.org/wiki/**Bukovina;** cs.wikipedia.org/wiki/**Bukovina** – accesare online, 23 octombrie 2012.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

altă localitate, mai jos, la sud de Volosianka, pe valea pârâului Rika, afluent pe dreapta al Tisei.

La vest de Ceremuş (Pocuţia), între Prut, Kosów, râul Pistyńka şi pârâul Cuculin, la nord-est de Pistyń şi la est de Mykietyńce, se află *Bukowina*, un platou împădurit, de formă alungită, pe direcţia nord-sud, la o altitudine de 468–340 m. În apropiere, la nord-vest de pârâul Cuculin şi la răsărit de localitatea Tracz, în 1916, se află *Folwark Bukowieński* [Ferma Bucovineană/Domeniul Bucovinean], alături de o altă proprietate, probabil, tot bucovineană, Folwark Romaşkan (care nu apar însă şi pe harta din 1877). La sud de localitatea Trójka, aici se mai află o dumbravă, *Bukowiec*, la altitudinea de 300 m, iar la vest de Jaworów, la izvoarele râului Riczka, se află un vârf, *Riczki Bukowiec* (1 061 m)[57].

În Polonia, Germania, Slovacia, Cehia, Ucraina, variantele toponimului sunt asemănătoare, în general, cu cele din Bucovina istorică. Şi modul de formare al unor compuse este asemănător: Bukowina, Bukowine, Bukovina, Buckowin, Bukovka, Bukowna, Buchenhain, Buchenwald, Buchenthal, Buková, Bukovany, Bukovec, Bukowetz, Bucovica, Bukovice, Bukowiec, Bukowiela, Bukowien, Bukovinka, Bukowianka, Bučina, Buková Hora, Hrad Bukovina, Bukovina nad Labem, Bukovina u Čisté, Bukovina u Přelouče, Bucovina u Pecký, Bukovina u Brna, Bukovina u Chvalkovic, Bukovina u Turnova, Horní Bukovina, Velká Bukovina, Dolní Bukovina, Malá Bukovina, Bukowina Tatranská, Bukowina Bobrzańska, Bukowina Sycowska, Bukowina Kłodzka, Bukowina Podszkle, Bukowina Osiedle, Buckowiner See, Groß Bukovina, Klein Bukovina, Oberbukowin, Bukowiński Mlyn, Mała Bukowieła. Unele dintre acestea (Bukowine, Buckowin, Buchenhain, Groß Bukovina, Klein Bukovina, Oberbukowin) provin din spaţiul germanic, trecut în componenţa Poloniei, în 1945, având aceeaşi semnificaţie şi acelaşi mod de formare ca toponimul de origine slavă.

Şi pentru acest spaţiu geografic, rămâne valabilă observaţia îndreptăţită a lui Filip Ţopa: „În toponimie, Bucovina nu are o însemnătate etnică, ci e un atribut care indică, pur şi simplu, felul locului”[58].

Pentru împlinirea/desăvârşirea bucuriei care ne-a însoţit în excursul întreprins, pe acest fir, în universul toponimiei central-europene, amintim câteva dintre observaţiile geografului bucovinean George C. Nimigean (1909–1987), formulate într-un studiu publicat la Cernăuţi, în 1943: „Vorbind despre Bucovina, vedem că ea este continuarea aceluiaşi pământ românesc, cu aceleaşi forme sculptate de agenţii naturii, cu aceeaşi populaţie, care, deşi a fost copleşită în unele părţi de străini, păstrează amintirea de ţărani liberi, răzeşii, până la Nistru şi

[57] Vezi igrek.amzp.pl. Pentru regiunile Ivano-Frankivsk şi Transcarpatia, din Ucraina de Vest, vezi şi *Spezialkarte der österreichisch-ungarischen Monarchie*, menţionate la nota 29.

[58] Filip Ţopa, *Derivaţia numelui „Bucovina”*, în *Povestea Bucovinei*, vol. I, manuscris, tipărit parţial în „Glasul Bucovinei”, revistă trimestrială de istorie şi cultură, Cernăuţi-Bucureşti, anul XIX, nr. 2 (74), aprilie–iunie 2012, p. 121.

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Ceremuş, iar coincidenţa câtorva fapte petrecute în aceste părţi scoate în adevărata lumină acea continuitate istorică ce leagă pe om de pământ. În această privinţă se constată că, începând cu acei locuitori din epoca neolitică, de la care au rămas destule urme pe întreg spaţiul locuit astăzi de poporul român, şi dacii, continuatorii aceleiaşi rase neolitice, după cum dovedesc cercetările antropologice, precum şi îngrămădirea carpilor, o ramură a dacilor, în această regiune în luptele lor cu romanii, stăpânirea romană, apoi descălecatul politic al lui Dragoş şi Bogdan, existenţa unei vechi familii voevodale româneşti în regiunea Şipeniţului, ridicarea atâtor biserici şi mânăstiri, până astăzi, neamul românesc are o puternică legătură cu pământul pe care-l locuieşte şi a fost puternic şi numeros atât în trecut cât şi în prezent. Bucovina este deci pământ românesc şi vatră a poporului daco-roman cu aceeaşi continuitate istorică şi politică”[59].

Diversitatea problemelor abordate: forme şi aspect geografic, urme preistorice ale vieţuirii în spaţiul carpato-nistreano-pontic, continuitatea istorică şi politică pe întreg spaţiul etnic românesc, „interpretarea antropogeografică” a Bucovinei (suprafaţă, ocupaţii, economie, demografie, aşezări umane, locuinţa tradiţională, obiceiuri şi credinţe, arta românească), analiza faptelor în interdependeţa lor se constituie într-un model de cercetare încă actual.

Tabloul toponimelor Bucovina (Bukowina, Bukovina), al variantelor şi compuselor acestora, realizat de noi, mai sus, este în realitate – suntem convinşi de acest lucru – mai larg şi mai bogat.

---

[59] G. Nimigeanu, *Consideraţiuni antropogeografice asupra Bucovinei*, în „Revista Bucovinei”, Cernăuţi, anul II, nr. 10, octombrie 1943, p. 473–488. Retipărit în „«Ţara Fagilor». Almanah cultural-literar al românilor nord-bucovineni (VI), din care citãm aici, Cernăuţi–Târgu-Mureş, Societatea Culturală „Arboroasa”, 1997, p. 8. Complementar, pentru o problematică învecinată, facem trimitere şi la studiul nostru *Bucovina istorică. Aspecte istoriografice în lumina unor izvoare folclorice*, publicat în volumul *Bucovina istorică. Studii şi documente*, Cuvânt-înainte de D. Vatamaniuc, m. o. al Academiei Române, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2007, p. 157–163: „Întreaga toponimie (hidronime şi oiconime) din folclorul cercetat poartă amprenta conştiinţei unităţii spaţiului românesc: Dunăre, Nistru, Olt, Prut, Suceava; Baia Mare, Braşov, Buzău, Cernăuţi, Dorohoi, Fălticeni, Galaţi, Iaşi, Timişoara. Este încă o dovadă că orizontul spiritual comun a fost consolidat permanent prin legături economice complementare cu Ţara. Transcriem mai jos câteva exemple ilustrative: «Frunză verde peliniţă, / Vin la neica-n grădiniţă, / Vin la neica la izvoare / Să culegem lăcrimioare: / Tu să-mi pui în pălărie, / Eu la cheutoare ţie. / Peste Prut în vadul rău / Face-s-ar un pod mereu / Să treacă şi bun şi rău, / Să trec eu cu puiul meu»; «Foaie verde trei masline, / Amară-i inima-n mine / Ca-ntr-un copil de trei zile. / Copilu plânge şi-nceată, / Inima mea niciodată! / Copilu înceată de-a plânge, / Inima-n mine s-aprinde / Şi n-are cine să mi-o stângă, / Nici Prutul cu apa sa / Nici Nistru nici Dunărea / Nu mi-o poate stâmpăra, / De friptă ce-i săleaca»; «Saleacu doruţul meu, / Cum trece el prin Bacău! / Dorul meu, unde se duce, / Are punte peste munte, / Dară mi-o spus nişte ungureni / C-a fost ieri la Folticeni, / Şi mi-o spus nişte arnăuţi / Că-o dormit la Cernăuţi, / Şi mi-o spus nişte cucoane / C-o trecut dorul prin poame, / Şi mi-o spus nişte neveste / C-o trecut dor şi mai ieste. / Şi mi-o mai spus nişte fete / Că l-o văzut prin pomete, / Şi mi-o spus nişte copile / C-o trecut dor, şi mai vine»”. Cântecele invocate sunt reproduse din culegerea coordonată de Matthias Friedwagner şi Alexandru Voevidca, *Rumänische Volkslieder aus der Bukowina. Liebenslieder*, şi publicată în 1940, în Germania, la Würzburg (p. 251, 404, 46–47).

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)

Înţelegând toponimele ca „martori ai istoriei”[60], noi credem că aprofundarea cercetării pe teritoriul la care ne-am referit, prin studierea bogatului material toponimic pe care îl conservă mai ales documentele cartografice mai vechi, precum şi extinderea investigaţiei asupra spaţiului neacoperit încă în totalitate (Ruthenia, Galiţia de Răsărit şi Galiţia Occidentală, Malorusia), ar putea aduce în viitor date şi informaţii noi, interesante, pentru o mai bună înţelegere şi interpretare a faptelor istorice.

[60] Confer Ilie Dan, *Toponimie şi continuitate în Moldova de nord*, p. 164. Lucrarea „pune în faţa cercetătorului, fie el istoric, arheolog, folclorist, etnograf, dialectolog sau toponomast, probleme dificile, adesea controversate, aspecte neîntâlnite în alte regiuni ale ţării şi, implicit, dificultăţi deosebite solicitând erudiţie, echilibru şi spirit analitic profund”. „Poate nicăieri ca în această zonă – precizează profesorul universitar ieşean Ilie Dan, originar din Bucovina – toponimia nu reflectă mai fidel «mozaicul» etno-lingvistic, expresie a unei împrejurări social-istorice şi a unei «forma mentis» specifice” (*Ibidem*, p. 11, 12).

BDD-A32805 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:18 UTC)